geestelijke ontwikkeling; 2°. studie; en 3°. gave van spreken en voordracht.

Drie vereischten alzoo, die elk een eigen karakter dragen, en die deswege elk een eigen kracht bij de opleiding vereischen.

Wel voorzien is alleen die kerk, die van den Koning der kerk een Dienaar des Woords ontving, die geestelijk aan het geloofsleven der gemeente is aangesloten; die, dank zij dege studie, in staat is de gemeente met dege kennisse te voeden en naar vaste regelen te leiden en verder te brengen; en die bovendien bij zijn optreden op den kansel beschikt over zulk een mate van gaven des woords, dat hij boeit en meesleept.

En nu weten we wel, dat verreweg de meeste kerken haar eischen *veel* lager moeten stellen, eenvoudig wijl het niet mogelijk is altoos zulk een man te vinden; maar de standaard moet niettemin duurzaam altoos op dat hooge peil worden gehouden, en geen dier drie eischen mag uit het oog worden verloren.

Vooral in Gereformeerde kerken mag dit niet, omdat wij *niet* hebben, wat anders geregeerde kerken beritten, t. w. de verplaatsing van wie min bruikbaar bleek.

In anders geregeerde kerken heeft men dit wel.

In de Zwitsersche Staatskerk treedt elk predikant na verloop van vijf à zes jaar af, en heeft de gemeente te beslissen, of ze hem houden wil. In de Anglicaansche kerk van Engeland kan de bisschop een predikant, die niet genoeg in zijn mars heeft, om een gemeente lange jaren achtereen te dienen, verplaatsen. In Amerika zijn kerken, die een predikant op proef nemen, of ook aannemen voor een bepaald aantal jaren.

Bij ons daarentegen *blijft* een predikant zoolang hij niet verroepen wordt, en dit beroep aannam.

Juist dit echter maakt, dat een kerk, die een leeraar bezit, dien ze, o, zoo gaarne zou houden, hem al spoedig verliest; en dat daarentegen een kerk, die een leeraar heeft, waarvoor zij niet ongaarne een andere zou in plaats nemen, tot geen verandering komen kan.

Met het oog daarop wilden onze vaderen, dat de classes voortdurend toezicht zouden houden. De predikatie in de classis was halpmiddel, om aan de classis een oordeel mogelijk te maken. En langs dien weg is men soms veel gevorderd. Thans echter is dit toezicht der classis bijna geen. Wie eens predikant is laat men gaan, en juist dan ook ontbreekt zoo vaak de prikkel, om de volmaking in het predikambt voort te zetten.

Er is dus alleszins oormak, om de opleiding der Dienaren zeer bijzonderlijk tot een voorwerp van onderzoek te maken.

De kerken zijn hierin ook in de vorige eeuw veel te nalatig geweest, en het getuigt van juisten tact, dat de kerken thans meer nauwkeurig op deze teedere aangelegenheid letten.

Stil in de oude sleur voortgaan, brengt niet verder.

Vooral nu men vrij van Staatsbanden is, en geheel de zaak dus voor de verantwoording der kerken ligt, is het zaak, geheel de aangelegenheid der Opleiding scherp onder de oogen te zien, en wel te begrijpen, dat met de ééne vraag: *Waar men studeeren zal*, de zaak in het minst niet uit is.

Te meer dient hierop gelet, omdat de Vrije kerken dusver zich bijna geheel door den nood van het oogenblik hebben laten leiden.

In Amerika, in Engeland, in Schotland, in Zwitserland en ten onrent, is men begonnen met op zeer gebrekkige wijze eerst door een twee-, drietal predikanten de opleiding ter hand te laten nemen.

Dit kon aanvankelijk niet anders, omdat krachten en middelen ontbraken, en ook het inzicht in de zaak zelve nauwlijks begonnen was.

Men was al blijde indien men, hoe dan ook, eenige jonge mannen bekwaamde, om te kunnen optreden, en de kerken althans aan een prediker te helpen.

Gaandeweg heeft men toen deze eerst zeer kleine inrichtingen uitgebreid, en zoo zijn van lieverlede allerwegen een soort *Theological Hall's*, of Theologische scholen ontstaan, die eerst langzamerhand tot zekeren bloei zijn geraakt.

Zoo schreed men voort langs den practischen weg.

Een man als Spurgeon moest wel evenzoo doen. Hij stond eerst zoogoed als alleen. Toch kon hij wel honderd predikers gebruiken. En toen stichtte hij voor de opleiding van deze jonge mannen een Theologische school in Londen.

Aan geld ontbrak het hem voor die school niet. Spurgeon toch had rijke vrienden, en in Engeland zijn de rijke vrienden gewoon de dingen in het groot te doen.

Jammer slechts dat geld alleen de zaak niet redden kon. Hij had ook *mannen* noodig. En die juist waren er niet.

Zoo heeft hij zich toen beholpen met leeraars, die eigenlijk voor hun taak niet berekend waren, en waarvan één openlijk verklaarde, dat hun toeleg in de eerste plaats was, om aan de studenten te leeren *how to conceal their ignorance*, d. i. hoe ze hun onwetendheid moesten verbergen.

Weer op andere wijze heeft men elders getobd, en het resultaat was, dat men, eigenlijk zonder kompas, meer op goed geluk afdreef.

Dit zou *niet* zoo geweest zijn, indien men zich van te voren had afgevraagd, van welke beginselen hier was uit te gaan, welke methode men had te volgen, en welk juist omschreven doel men zich voor oogen stelde.

Maar zóó diep drongen de kerken meestal in de zaak niet in.

Men bleef zeldzaam oppervlakkig, en dacht er niet aan, om zich helder rekenschap te geven, van wat aan de kerken te doen stond.

Zoo vestigde zich allengs een usantie. Bij die usantie bleef het dan. En juist wijl men zich dan aan die eens bestaande usantie vastklampte, is er, zoo ge de geschiedenis van onze kerken nagaat, op dit punt zoo weinig ontwikkeling en vooruitgang te bespeuren.

Het bleef aldoor zooals het eenmaal feitelijk geworden was.

Het kleine kuddeke.

De heer J. Kuiper, Christelijk onderwijzer te Schraard, heeft een vlugschrift uitgegeven, waarin hij opzettelijk onze voorstelling bestrijdt, als zou het volk des Heeren op aarde bestemd zijn, om een klein kuddeke te wezen. Vreemd genoeg noemde hij dit zijn werkje: *Tweeërlei Staatsbeschouwing*, daar de inhoud toch in hoofdzaak over heel iets anders liep.

Toch duiden we dit niet euvel, en evenmin maken we er captie op, dat het boekske zoo bitter zwak in heel zijn opzet en betoogtrant is. Wie toch kan aan een onderwijzer op een dorpsschool de eischen stellen, die men stellen zou aan een man van het vak? En mocht men tegenwerpen, dat hij deze materie dan liever aan kundiger en vaardiger pen ter bespreking had moeten overlaten, zoo zien we niet in, waarom ook hij niet uit zou spreken, wat hem op het hart lag, daar toch vanzelf de waarde aan zijn woord te hechten bepaald wordt, door de kracht die er in schuilt.

Dat op dit boekje door de *Heraut* eenige repliek wordt geleverd, geschiedt dan ook niet, omdat dit op zich zelf noodig scheen, maar omdat de schrijver bij zeer vriendelijk schrijven reeds lang vooruit zijn voornemen om dit vlugschrift uit te geven, aankondigde, en zijn schrijven ons den indruk gaf dat het hem om de zaak en niet om recht van gelijk te doen is.

Slechts zij opgemerkt, dat we in ons blad geen *polemiek* met den heer Kuiper openen. Onze bespreking zij hem alleen bewijs van de waardeering, die we onzerzijds toedragen aan de kloekheid waarmee hij voor zijn overtuiging opkwam.

Nu bespreekt hij twee vragen.

De eerste hiervan is, of we ons hebben voor te stellen, dat van lieverlede heel de wereld tot Christus zal bekeerd worden, of wel, dat tot den einde toe de getrouwen weinigen in den lande zullen zijn.

De eerste meening wordt voorgestaan door allen die de predestinatie verwerpen, de zaligheid in 's menschen eigen hand stellen, en zich op dien grond inbeelden, dat, als de ware ijver maar eens ontwaakt, zeer wel alle volken en natiën, en in alle volken en natiën alle personen tot God kunnen bekeerd worden.

Op dit standpunt is dit dan ook natuurlijk. Zelfs gaan de meesten die op dit standpunt staan nog verder, en leeren, dat *alle menschen* salig worden, ook de onbekeerd gestorvenen. Ze zeggen dan, óf, dat men na zijn dood op een anderen hemelbol leeft en dan zich bekeeren kan, óf wel dat bekeering ook nog in den hemel mogelijk is. Ook zijn er die, hiervan de onhoudbaarheid inziende, prediken, dat wie onbekeerd sterft, vernietigd wordt, zoodat ten slotte dan toch niemand eeuwig rampzalig wordt.

Nu miskennen we de beweegredegen, waardoor deze overleggingen worden ingegeven, in het minst niet. Al wat buiten het Woord redeneert, moet wel tot zulke conclusie komen. En zij die dan desniettemin hun voorstelling uit de Schrift poogden waar te maken, volgden dan steeds den steilregel, dat ze de *duidelijke*, *klare* uitspraken der Heilige Schrift teralj drongen, en andere *onduidelijke* uitspraken als beslissend namen, uitgelegd naar hun opinie.

De heer J. Kuiper verschilt nu van deze lieden in zoover hij de predestinatie niet wil verwerpen, in zake de zaligheid op Gods genade en niet op den mensch vertrouwt, en dus een geheel ander uitgangspunt kiest; maar in zijn wijze van betoog gaat hij precies evenzoo te werk.

Wij hadden gewezen op de stellige, klare, duidelijke en besliste uitspraak des Heeren, dat „de weg smal en de poort eng is en dat er weinigen zijn die dezelve vinden"; op zijn uitspraak van »het kleine kuddeke"; op zijn profetie, dat de wereld de zijnen verdrukken zou tot den einde toe, en dat juist op het einde de vervolging en de verdrukking het zwaarst zou zijn; ja, dat de Christus wederkomende nauwelijks geloof zal vinden op aarde.

Hoe antwoordt nu de heer J. Kuiper hierop:

Wij hebben bezwaren tegen Dr. K.s overtuiging en dat wel op grond der H. S.

Koning Nebucadnezar droomde van een groot beeld, welks gedaante was verschrikkelijk en voortreffelijk en welks glans was uitnemend. Dat beeld bestond uit een hoofd van goud, een zilveren borst, een koperen middellijf, ijzeren schenkelen en voeten van ijzer en leem. Het werd geslagen en vermaald door een' steen en die steen werd tot een grooten berg, alzoo dat hij de geheele aarde vervulde. Door dat monsterbeeld is de wereld, in hare elkander opvolgende koninkrijken, in volle heerlijkheid voorgesteld. Die steen, het beeld van het Godsrijk, is er tegenover zonder gedaante en glans. En evenals die geringe steen dat prachtige beeld vernielde en daarna werd tot een' wereldvervullenden berg, zoo zal ook het Godsrijk, tot dusver gering en onaanzienlijk, eenmaal de koninkrijken der wereld te niet doen en zich over al de breedten der aarde uitstrekken.

In dezen droom, waarin God aan Nebucadnezar bekend maakte, wat geschieden zal in het laatste der dagen, wordt m. i. volstrekt niet geleerd, dat de groep der belijders altoos bestemd zal zijn, een klein kuddeke te wezen, zooals Dr. K. dat wil, maar juist het tegengestelde.

En letten wij op de gelijkenis van het mosterdzaad. Dat zaad is wel het geringste onder al de zaden, bij de Israëlieten bekend, doch wanneer het in landen als Palestina opgewassen is, dan is het het meeste der moeskruiden, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken. De Heere Jezus, die in deze parabel doelt op het Koninkrijk der Hemelen, leert die hier ook niet, dat dat rijk wel klein in begin was en langzaam in zijn wasdom, maar toch heerlijk in zijn voltooiing zal wezen?

Juist dus dezelfde practijk. Uit een droom van Nebucadnezar, en een vage uitdrukking in de uitlegging van dien droom voorkomende, zal nu een afdoende conclusie worden getrokken. Dat die berg de geheele aarde zal vervullen, beteekent nu niet, dat Christus zijn heerschappij over heel de aarde zal vestigen, maar dat alle natiën tot Christus zullen bekeerd zijn. En bij dien *droom* komt dan een *gelijkenis*, over wier uitlegging alle eeuwen door geredetwist is.

En uit dien *droom* en die *gelijkenis*, die uit hun aard altoos onzeker in de uitlegging zijn, tenzij men eerst in de klare uitspraak der Schrift vasten bodem onder de voeten hebbe gekregen, wordt nu gereageerd tegen wat de Schrift zoo duidelijk mogelijk leert.

Jezus zegt in Matth. 25 zoo duidelijk mogelijk, dat de groote verdrukking aan de komst van den Zoon des menschen zal voorafgaan, en dat onverwijld na die verdrukking, ja, om ze te breken, het teeken van den Zoon des menschen zal gezien worden.

Maar juist dit *duidelijke* moet in nevel gehuld, en het Chiliasme, dat onze Gereformeerde vaderen steeds zoo beslist weerstonden, hernieuwd.

En nu weet ik wel, wat er gewoonlijk tegen ingebracht wordt, als men deze en andere bijbelplaatsen wil gebruiken, om er een heerschappij des Christendoms hier op aarde mee te bewijzen. Eerst na de wederkomst des Heeren, zoo voert men er tegen aan, zal het Godsrijk die voltooiing ontvangen, dat ze werkelijk een wereldrijk zal zijn. Maar staat dat reeds zoo onbetwistbaar vast? Is dat reeds voor goed uitgemaakt? Zou het niet mogelijk zijn, dat de vredeheerschappij de parousie des Heeren voorafgaat?

En over den smallen weg zegt hij:

Zeer zeker heeft de Heere Jezus gezegd: »Smal is de weg en eng is de poort, die ten leven leidt en weinigen zijn er, die dezelve vinden," en heeft hij betuigd, dat de Zijnen een klein kuddeke zijn, doch Hij overzag daarbij alle eeuwen, zoordat deze woorden in het algemeen waar zijn en niet op elk onderdeel in de geschiedenis doelen. En bovendien heeft de Heiland verklaard: »Velen zullen komen van Oosten en Westen en zullen met Abraham, Izaäk en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der Hemelen," (Matth. 8:11), en dat de bruiloftzaal vervuld zou worden met aanzittende gasten.

Alsof de enkelen uit elk dorp, niet een geheele menigte over heel de aarde zouden zijn! Alsof *velen* ooit *allen* beteekende! En alsof het Vaderhuis niet vervuld zou worden, of eerst moest heel de wereld bekeerd zijn.

Wie thuis is in de historie, weet dan ook, hoe de opinie, die de heer Kuiper voorstaat, én vroeger én later, op veel meer afdoende wijze bepleit is dan hier door hem geschied is, en hoe toch elke poging om deze universalistische opinie door de Schrift waar te maken, altoos weer schipbreuk leed.

De volgelingen des Heeren zullen verdrukking hebben. Ze zullen hun kruis dragen. De wereld zal hen en zij zullen der wereld gekruisigd zijn. Principieel is het een strijd, een worsteling tusschen wat de apostel der liefde noemt: de kinderen Gods en de kinderen des duivels.

Het tweede punt, dat de heer Kuiper ter sprake brengt, is de oude quaestie van Art. 36.

Hij acht dat alle Overheid Gereformeerd moet zijn, en op haar wijze moet dwingen om in te gaan.

Over dit punt echter nam hij, blijkens zijn boekske, niet eenmaal notitie, van wat de *Heraut* hierover in den breede te berde bracht, en doet het voorkomen, alsof wij enkel op grond der historie tegen dit artikel in verzet kwamen.

Hierover kunnen we dus met hem niet handelen.

Maar wel moet ons ten slotte nog een woord van waardeering van het hart voor een schoonen trek in zijn betoog, t. w. zijn vasthouden aan het ideaal.

Dit toch doen wij met hem.

Ook voor ons staat het vast, dat *alle* schepsel, Overheid of onderdaan, God moet vreezen, en Hem moet dienen, niet naar eigen wil en zin, maar naar zijn Woord.

Ook wij laten geen oogenblik af van het ideaal, dat alle creatuur in aanbidding voor zijn God mocht nederzinken, en belijden dat onze eisch nooit een mindere mag zijn, dan dat alle creatuur dit doe.

Alleen maar, het ideaal van een Christen is heel anders dan het ideaal van een kind der wereld.

Het kind der wereld verwacht de verwezenlijking van zijn idealen van zijn volharden, van zijn volhardend pogen, van de geleidelijke ontwikkeling van ons geslacht.

En dit nu juist is den Chisten afgeleerd.

Hij weet, dat dit *niet* kan, dat onze zonde en onze schuld hiervoor in den weg staat, omdat de natuurlijke mensch niet *kan* begrijpen de dingen die des Geestes Gods zijn.

En dat dit nu toch zijn ideaal hem niet rooft, is alleen en eenigljk, omdat hij de heerlijke profetie bezit, dat eens Christus, door zijn wederkomst op de wolken, den tegenstand terneer zal slaan, en op een nieuwe aarde onder een nieuwen hemel het ideaal van Gods kinderen zal realiseeren.

Die beide nu, het ideaal van de mannen der wereld, en het ideaal van Gods kind, heeft de heer Kuiper verward.

KUYPER.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Door den heer R. Derksen te Rotterdam, uit Lunteren *f* 4. Van den heer H. J. te Putten, van Kootwijk *f* 5.

Uit de Pers.

Om de uitnemendheid der uiteenzetting nemen we dit stuk over door Ds. Sikkel in de *Zuidholl. Kerkbode* geplaatst.

Zijn de gereformeerden zoo uitsluitend, zoo liefdeloos tegenover hunne medemenschen; tegenover hun medechristenen; bijzonder tegenover hen, die mede de gereformeerde belijdenis lief hebben maar zich niet voegen tot de kerkelijke gemeenschap der tegenwoordige gereformeerde kerken in Nederland; allermeest indien zij nog onder de reglementen van 1816/'32 leven?

Men zegt het, men gelooft het.

En zeker deze zonde zal ook wel hier en daar te bestraffen zijn, gelijk de godvruchtigsten de zaden en wortels van alle en ook van deze zonde telkens bij zich bespeuren, maar dan ook bestrijden.

Evenwel, wij bidden dat men ons zoekt te verstaan; en indien wij in ons oordeel dwalen, dat men ons terecht wijze.

Elk levensgebied heeft zijn eigen *goddelijke ordinantie*.

1. Wij erkennen *alle menschen* als onze naasten en begeeren hen als zoodanig lief te hebben en liefde te betoonen; — doch waar het de *christelijke kerk* geldt, daar zeggen wij, dat zij slechts de gemeenschap der *christenen* is met *uitsluiting* dergenen, die geene christenen zijn. Een andere Christelijke kerk is er niet.

2. Wij erkennen *alle christenen* als behoorende tot de christelijke kerk; — doch wij kunnen slechts als christenen erkennen degenen, die met hun zaad *den Christus* belijden met *uitsluiting* dergenen, die weigeren den Christus te belijden Andere christenen zijn er niet.

3. Wij erkennen *alle belijders* van den Christus voor christenen; — doch wij kennen geen anderen Christus dan *den Christus der Schriften;* zoo kunnen wij geen andere belijdenis van den Christus erkennen, dan die zich onderwerpt aan *Gods geschreven Woord*, met *uitsluiting* van elke belijdenis, die dat Woord verwerpt. Zoo erkennen wij slechts als belijders van Christus, die met ons voor Gods Woord willen buigen. Andere belijders van den Christus kunnen wij niet als ware belijders erkennen.

4. Allen, die *den Christus naar Gods Woord* belijden, erkennen wij voor ware belijders, — doch om nu te samen als belijders van Christus, als zijne gelooviigen, als zijne gemeente te leven, moeten we elkanders belijdenis *hooren*, want Gods Woord leert ons, dat men met den *mond* belijdt ter zaligheid Daarom zeggen wij dat *de kerkelijke geloofsbelijdenis* de band, het accoord is van kerkelijke gemeenschap; niet omdat wij van onze medechristenen om met hen in kerkelijke gemeenschap te leven iets meerders eischen dan hun deel aan Christus; maar omdat in *de kerkelijke geloofsbelijdenis* de eenheid onzer belijdenis van den Christus der Schriften uitkomt. Zoo erkennen wij dan ook allen, die instemmen met *de geloofsbelijdenis der gereformeerde kerken* als behoorende met hun zaad tot de gemeenschap der *gereformeerde* kerken; met *uitsluiting* dergenen, die dezen band van zich werpen, al is ons nog zooveel lief in hen.

5. Allen, die met *de gereformeerde geloofsbelijdenis* instemmen erkennen wij als behoorende tot de gemeenschap der gereformeerde kerken, doch wij vorderen van hen, dat die geloofsbelijdenis, — want daar is zij voor, — nu ook *band van kerkelijke gemeenschap zij*, niet in naam maar inderdaad; dat dus wie in die gemeenschap als dienaars des Woords of als ouderlingen optreden *aan die kerkelijke belijdenis zich binden*, en dat zij, die tot de sacramenten gaan, met die belijdenis hun instemmig betuigen. Zonder dien band kunnen wij elkander niet als wettige leeraars en leden der gereformeerde kerk erkennen, alshans geen kerkelijke gemeenschap oefenen in het Woord en de sacramenten. Wie dezen *band* weigeren, moeten wij van de oefening der kerkelijke gemeenschap *uitsluiten* hoe lief ze ons ook zijn.

6. Allen, die de kerkelijke geloofsbelijdenis *als band van kerkelijke gemeenschap erkennen* bieden wij hart en hand, om samen als het eigendom van Christus in de gemeenschap des Woords en der sacramenten te leven. Wij vragen van hen *niets meer en niets anders*. Ja, we dringen biddend bij hen allen op eenheid aan: Geeft ons plaats, gelijk ook wij aan u, broeders!

Of is het waar, dat wij behalve de erkenning van de belijdenis der gereformeerde kerken *als band van kerkelijke gemeenschap* nog daarbij de onderwerping aan eene *herkomst* eischen, terwijl naast ons mannen staan, die alleen maar *den belijdenisband* willen zonder meer.

Neen, broeders dat is *niet* waar.

Maar gelijk wij geen christen kunnen erkennen *zonder den Christus*, en geen deelgenootschap aan Christus *zonder den band des Woords*; en geen kerkelijke gemeenschap in de oefening des Woords en der sacramenten *zonder kerkelijke belijdenis*; en geen kerkelijke belijdenis *zonder een instemmende verklaring en verbintenis*: zoo is er ook geen belijdenisband zonder een kerkelijken regel, waardoor die belijdenis *als band* bepaald en gehandhaafd wordt. Wijst ons slechts aan, dat gij de belijdenis niet slechts *een band noemt*, maar dat zij tusschen ons *een band is*. Een *band*, geen leus. Een *band*, waaraan gij en wij *gebonden* worden en voor afwijking bewaard.

Dan alleen *is* toch de belijdenis band van kerkelijke gemeenschap; maar anders is zij *uw* belijdenis, en *mijn* belijdenis maar band van kerkelijke gemeenschap is zij *niet*; en dan is een gereformeerde *kerkelijke* gemeenschap *onmogelijk*; al ligt die belijdenis, die niemand *bindt*, daar ook in het midden, toch is het dan een gemeenschap *zonder belijdenisband*, en daardoor feitelijk een gemeenschap *zonder kerkelijke belijdenis*. De belijdenis der gemeenschap is het dan *niet*.

Wij vragen niets anders dan de belijdenis als *band* van kerkgemeenschap.

Bindt u en erkent slechts kerkelijke gemeenschap met wie zich *binden*; toont dus, dat de belijdenis voor u waarlijk *band* van kerkgemeenschap en dus *kerkelijke belijdenis* is; wij binden ons met u en er is niets meer dat ons scheidt!

Een kerkenorde *er bij* willen wij niet, — maar slechts door een kerkenorde jwordt een belijdenis in de kerkelijke gemeenschap *band*; slechts door een kerkenorde is de belijdenis *kerkelijke* belijdenis.

Wie geen gereformeerde kerkenorde wil, die wil de belijdenis niet *als band van kerkelijke gemeenschap*; die wil geen *kerkelijke* belijdenis; die mist het *teeken* van de gemeenschap van *den Christus der Schriften*; die kan niet meer bewijzen, dat hij *kerkelijk* leeft in de gemeenschap der *christelijke kerk*.

Nog eens wij bidden dat men ons beter onderrichte, indien wij dwalen.

Als gereformeerden erkennen wij de gemeenschap des Geestes met alle christenen, en de gemeenschap des bloeds met alle menschen; — doch wij kunnen slechts *kerkelijke gemeenschap* houden onder zulk een *regel*, waardoor de *kerkelijke belijdenis van den Christus der Schriften* **band** *is van kerkelijke gemeenschap*.

Dit neemt niet weg, dat wij ons geenszins los gevoelen van hen, die *dezen regel* weigeren. *Kerkelijke* gemeenschap met hen oefenen *kunnen* wij niet, wijl die gemeenschap door het ontbreken van den regel, dien zij weigeren, eenvoudig *niet bestaat*. Zij *weigeren* die gemeenschap, daar deze er alleen is door den *band*.

Doch velen hunner *zien dat niet gaarne in*. En wij hebben met hen wel *gemeenschap* al is het geen *kerkelijke* gemeenschap.

Zoo zij *Christus* belijden, danken wij God — al komen zij nog niet tot de diepten des *Woords*.

Zoo zij voor *Gods Woord* opkomen, gaat ons hart open. — al hebben zij nog geen oog voor de *kerkelijke belijdenis*.

Zoo zij *de belijdenis* opheffen, zeggen wij dat de Heere voorgaat Sion te bouwen. — al willen zij van geen *band van kerkelijke gemeenschap* weten.

Zoo zij voor *de belijdenis als band van kerkelijke gemeenschap pleiten* zien wij, dat de dageraad van het gereformeerde kerkelijke leven voor hen en het volk, dat zich door hen laat leiden begint aan te breken, — al meenen zij, dat die belijdenis nu ook voor hen een band is, zonder dat iemand zich *bindt*.

Er zijn teekenen van Gods groote goedheid bij velen, die buiten de gereformeerde kerkelijke gemeenschap leven.

Of we dat benijden, of we dat verwoesten willen?

Het is er verre vandaan. We gevoelen er gemeenschap mee. Ons hart klopt er voor in liefde.

We *bidden* voor dezulken met al de liefde van ons hart.

Het werk, dat uit God is, wankt door.

Niet om *onze* kerkgemeenschap te bouwen. — Want dat is ons niets!

Maar om de gemeenschap *der kerk van Christus* tot openbaring en getrouwheid te brengen naar het Woord van God.

Toone al wie den Heere vreest voor *al* het uitspruitsel van den Geest zijner genade de teederheid en de trouw van zijn christenhart.

Zoo eerst komt het onderscheid tusschen de wereld en de kerk, en in de kerk tusschen het organisme en het instituut, en onder geïnstitueerde kerken tusschen de zuivere en de vervalschte kerken tot zijn recht.

KUYPER.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 1 December.

Kort verslag van de Vergadering der Classis Breukelen te Breukelen den 5den en 19den Oct.

Naar toerbeurt is Ds. Maan praes. Deze benoemt tot assessor Ds. Ochtman en tot scriba Ds. de Koning.

De credentie-brieven worden onderzocht 11 kerken zijn vertegenwoordigd door 21 afgev. 4 pred. en 17 ouderlingen. Ds. M. Dee wegens ongesteldheid afwezig. Bovendien zijn tegenwoordig de deputaten der provincie voor het peremptoir examen: Ds. M. van Minnen, Dr. G. van Goor en Dr. H. H. Kuyper.

De heer J. Koning JWz., ber. pred. van Mijdrecht wordt peremptoir geëxamineerd.

Na deliberatie wordt br. J. Koning met alle stemmen tot de H. bediening toegelaten. De praeses spreekt hem heilwenschend toe. De vergadering zingt Ps. 134 : 3.

In een moeielijke zaak, de kerk van Vinkeveen betreffende, worden deputaten benoemd nl. Ds. Maan, Ds. de Koning, ouderl. C. Boon en J. van der Bijl.

Door den kerkeraad van Breukelen wordt rapport uitgebracht over het *beginsel van kerk* te Ter Aa. Besloten wordt, dat Ter Aa tijdelijk bij Breukelen zal inwonen met vollen rechte.

Deputaten inzake Vinkeveen brengen bij monde van Ds. de Koning verslag uit. Het resultaat van hun arbeid strekt tot blijdschap der vergadering.

Rapport uitgebracht van de laatst gehouden Provinciale vergadering.

Ds. Maan brengt namens zijn mede deputaten schriftelijk verslag uit van de gehouden kerkvisitatie.

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Dokkum, gehouden 16 Nov. l.l.

Er bleken 23 kerken door 43 afgevaardigden tegenwoordig te zijn; benevens Ds. Ten Hoor van Franeker en Ds. Brouwer van Makkum; alsmede enkele gasten.

De commissie inzake het grensgeschil tusschen Ferwerd en Blija brengt verslag uit en deelt mede, wat de deputaten der provinciale synode geadviseerd hebben. Er wordt besloten jaarlijks nog eene collecte meer te houden voor de hulpbehoevende kerken.

Ds. Koers en Ds. van den Brink zullen omtrent de handopening, vroeger bij een deel der kerken gebruikelijk, een onderzoek instellen en advies uitbrengen.

De commissie der grensregeling rapporteert bij monde van Ds. Jongsma, dat de grens tusschen Akkerwoude en Murmerwoude nog niet kon vastgesteld worden, en dat die tusschen Driesum en Murmerwoude thans is geregeld.

De Classis oordeelt, dat de collecten alzoo moeten gehouden worden, dat een ieder lid der gemeente in de gelegenheid zij er in te kunnen geven.

Nadat is bepaald, dat de e.k. gewone vergadering op 15 Febr. 9½ uur te Dokkum zal gehouden worden D. V., gaat Ds. Zijlstra voor in dankgebed.

Verslag van de gewone vergadering der Classis Sneek, op 22 November 1893.

Uit het onderzoek der credentiebrieven blijkt, dat alle 23 kerken aanwezig zijn.

Hierop komt in behandeling 't verzoek van de kerk te Hommerts, dat de Classis aan de Deputaten der Gereformeerde kerken tot definitieve ineensmelting berichte, dat de ineensmelting der Geref. kerken te Hommerts—Jutrijp, *definitief* is geworden.

Hiertoe wordt besloten.

Voorts wordt op voorstel der kerken Hindeloopen en Koudum eene commissie tot regeling der collecten benoemd, om te bepalen, welke collecten ieder kwartaal zijn te houden, met opgave der personen, aan wie die collecten moeten gezonden worden, alsmede van de sluiting der verschillende boekjaren der kassen. Ook wordt bepaald een collecte voor den arbeid in den Zuid-Oosthoek van Friesland te houden.

Aan de kerk van Balk wordt hulp toegezegd uit de Classicale kas voor hulpbehoevende kerken, opdat die kerk een gebouw voor de samenkomsten der gemeente verkrijge.

De kerk van Oudega vraagt, of het geoorloofd is der gemeente de vrijheid te geven candidaten te noemen, voordat de kerkeraad de dubbeltallen ter verkiezing van ouderlingen en diakenen stelt — 't welk in die kerk geschied is, dewijl eenigen zich aldaar tegen 't stellen van een dubbeltal door den kerkeraad verklaarden.

't Antwoord der Classis is: de Classis keurt na gehoorde inlichting de handeling van den kerkeraad te Oudega goed, met 't vermaan echter zich aan de kerkenordening te houden, zoolang die niet wettig is gewijzigd.

Ook aan Wijkel wordt advies gegeven inzake kerkeraadsverkiezing. Hierna wordt pauze gehouden.

Daarna komt aan de orde 't rapport der kerkvisitatoren in den ring Sneek.

Hieruit blijkt, dat niet in alle kerken de ouderlingen huisbezoek doen voor *elk* avondmaal, vanwege plaatselijke aangelegenheden, noch de catechisatiën bezoeken. Ook is in ééne kerk aanmerking gemaakt op 't huwelijksformulier.

In ééne der kerken worden doopleden tot den doop toegelaten zonder getuigen, echter op voorwaarde dat zij belijdenis zullen doen.

In een andere kerk wordt in de 3e vraag van het Doopsformulier 't later ingelaschte woordje »moeder" niet gelezen en in het Avondmaalsformulier maar éénmaal het »onze Vader" gebeden. Dit rapport wordt voor kennisgeving aangenomen.

Hemelum wordt aangewezen als de roepende kerk — waarop na lezing der korte notulen de vergadering door Ds. Landwehr met dankzegging wordt gesloten.